KONTROLLIAKT

28. mai 2001. a nr 11-1/015

Põllumajandusministeeriumi 2000. aasta raamatupidamise aastaaruande audit

Koostaja:

Tarmo Leheste
Auditi juht
Finantsauditi osakond

Tallinn
2001

SISUKORD

SISUKORD **3**

SISSEJUHATUS **4**

I RAAMATUPIDAMISARVESTUS **5**

RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KORRALDUS 5
2000. A AASTAARUANDE KOHTA TEHTUD TÄHELEPANEKUD 5
ETTEPANEKUD 7

II MAJANDUSTEHINGUTE ÕIGUSPÄRASUSE KONTROLL **8**

RIIGIHANGETE SEADUS 8
RIIGIEELARVESEADUS 8
RIIGIVARASEADUS 8
RIIGI OSALEMINE ERAÕIGUSLIKES JURIIDILISTES ISIKUTES 9

III RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIKESKKOND **10**

LISA **12**

SISSEJUHATUS

Vastavalt Riigikontrolli tööplaanile oleme läbi viinud Põllumajandusministeeriumi 2000. aasta raamatupidamise aastaaruande auditi. Audit toimus ajavahemikus 27.03.2001 – 04.05.2001.

Auditi eesmärgiks oli hinnata Põllumajandusministeeriumi raamatupidamise vastavust heale raamatupidamistavale, raamatupidamise seadusele ja Rahandusministeeriumi määrustele. Audit tugines raamatupidamise andmetele seisuga 31.12.2000.

Eesmärgiks ei olnud anda hinnangut haldusala konsolideeritud bilansi kohta seisuga 31.12.2000 ega 2000. aasta konsolideeritud tulemiaruande kohta.

Sooritasime auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditistandarditega. Tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise registrites ja aruannetes kajastatud näitajad, kontrollisime väljavõtteliselt. Audit hõlmas ka raamatupidamise aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi. Samuti testisime sisekontrolli süsteemi ja kontrollisime väljavõtteliselt rahaliste tehingute seaduslikkust.

Käesoleva kontrolliaktiga informeerime Põllumajandusministeeriumi juhtkonda auditi käigus ilmnenud asjaoludest ja tähelepanekutest. Akti eesmärk on aidata kaasa Põllumajandus-ministeeriumi finantsjuhtimise ja kontrollisüsteemide parandamisele ning täiustamisele.

Esimeses peatükis esitame tähelepanekud Põllumajandusministeeriumi raamatupidamis-arvestuse ja 2000. a raamatupidamise aastaaruande kohta. Auditi käigus toimunud majandustehingute seaduslikkuse kontrolli ülevaade koos tehtud tähelepanekutega on teises peatükis. Kolmandas peatükis esitame Põllumajandusministeeriumi sisekontrolli kohta tehtud tähelepanekud.

Auditi käigus andsid selgitusi Põllumajandusministeeriumi eelarvebüroo juhataja Marika Kongas, raamatupidamisbüroo juhataja-pearaamatupidaja asendaja Lydia Puhm, vanemraamatupidaja Illi Põder, vanemraamatupidaja Mia Enok, vanemraamatupidaja Sirje Vrager, haldusosakonna juhataja Toivo Järvis, personalibüroo juhataja Leiti Tulf, sisekontrolli osakonna juhataja Kristina Veer ja toidujärelvalve büroo juhataja Martin Minjajev.

Auditit juhtis Riigikontrolli finantsauditi osakonna auditi juht Tarmo Leheste, töögrupis osalesid auditi spetsialistid Sale Ajalik ja Jüri Kurss.

I RAAMATUPIDAMISARVESTUS

Põllumajandusministeeriumi raamatupidamisarvestuse üldine tase on võrreldes 1999. aastaga paranenud, kuid sellele vaatamata esineb olulisi vigu, mistõttu raamatupidamise aastaaruanne ei kajasta ministeeriumi tegelikku finantsseisundit.

Raamatupidamisarvestuse korraldus

1.1. Ministeeriumi raamatupidamisarvestust reguleerivad sise-eeskirjad vajavad täiendamist ja parandamist tulenevalt raamatupidamise seaduse §-st 5 ja rahandusministri 17. märtsi 1995. a määrusega nr 46 kinnitatud, kuid hiljem redaktsiooniliselt muudetud "Eelarveliste asutuste raamatupidamise korraldamise eeskirjad"[1] nõuetest. Raamatupidamise sise-eeskirjade täiendamise ja parandamise vajadus on ära toodud ka 1999. a majandustegevuse auditi kontrolliaktis[2]. Raamatupidamisarvestuse oluliste põhimõtete mittekajastamine sise-eeskirjades ja nende mittejärgimine võib põhjustada vara, kohustuste ja omakapitali ning majandustegevuse tulemuse eksliku kajastamise. Sise-eeskirjad ei kirjelda küllaldase täpsusega järgmisi arvestusrutiine:

- Reguleerimata on Põllumajandusministeeriumi hallata olev riikliku toiduainete julgeolekuvarude reservi arvestus, mistõttu on kajastamata nõuded reservi hoidjate vastu, varude jääke aga ei ole hinnatud vastavuses raamatupidamise seaduse ja hea tava nõuetega.
- Fikseerimata on materiaalsetele põhivaradele tehtud parenduste arvelevõtmise alused, sh ka rendileantud põhivaradele rentnike poolt tehtud parenduste arvestus. Sellest tingituna ei nõuta rentnikelt renti kuni nende poolt tehtud parenduste summa on tasaarveldatud, parendused aga ei suurenda põhivara maksumust.
- Kirjeldamata on tasuta saadava ja üleantava põhivara arvestus ning finantspõhivara arvestus.
- Kirjeldamata on ministeeriumi omatulude arvestamise kord.
- Sise-eeskirjad ei kirjelda hoone haldus- ja kommunaalkulude jaotamise aluseid ministeeriumi ja rentnike vahel.
- Inventuuride läbiviimine on sise-eeskirjade eri osades küll reglementeeritud, kuid tulemuste vormistamise ja raamatupidamisandmetega võrdlemise nõuded on kirjeldamata.
- Reguleerimata on krediitkaartidega tehtavate tehingute ja nende kajastamise kord.

2000. a aastaaruande kohta tehtud tähelepanekud

Põllumajandusministeeriumi 2000. a majandusaasta raamatupidamise aastaaruande kohta, mis näitab seisuga 31.12.2000 bilansimahuks 168 322 952 krooni ja 2000. a tulemiks 14 044 022 krooni, oleme teinud järgmised tähelepanekud:

1.2. Raamatupidamisregistritesse ei ole aasta jooksul sisestatud Hansapanga arvelduskontol 1120037362 krediitkaartidega sooritatud ostutehinguid, mistõttu käiberaamatu saldo erineb panga saldokinnitusest 3 192 krooni võrra.

1.3. Tehinguid Ühispanga arvelduskontol 10052007640003 on kirjendatud aruandeaasta lõpu kuupäeval koondnimekirja alusel summas 977 180 krooni. Oleme arvamusel, et kogu aruandeperioodi tehingute kirjendamine ühe koonddokumendi alusel on vastuolus raamatupidamise seaduse § 7 lg-ga 1, mis kohustab majandustehinguid kirjendama kronoloogilistes ja süstemaatilistes raamatupidamisregistrites nende toimumise momendil või siis vahetult pärast seda.

---

[1] Rahandusministri 17. märtsi 1995. a määrus nr 46.

[2] Põllumajandusministeeriumi 1999. aasta majandustegevus. Riigikontrolli 19.06.2000. a kontrolliakt nr 11-1/092.

1.4. Laekumata nõudena OÜ-lt Fartel on kajastatud 24 112 krooni, ehkki tegelikult on see nõue laekunud. Viga tekkis seetõttu, et üksiktehingud sisestati punktis 1.3 kirjeldatud koondnimekirjaga.

1.5. Ministeeriumi varad ja tulud on näidatud 1 674 604 krooni võrra väiksemana, sest bilanss ei kajasta nõuet Riigiressursside Keskuse vastu müüdud julgeolekuvarude eest. Samuti ei ole arvestatud ja sisse nõutud lepingujärgset viivist tähtajaks tasumata summadelt. Viivis moodustab seisuga 31.12.2000 arvestuslikult 1 973 625 krooni.

1.6. Ministeeriumi bilanss ei kajasta nõuet 47 569 449 krooni julgeolekuvaru hoidja AS Eesti Viljasalv vastu, sest ministeerium ei kajasta varude soetust ja müüki algdokumentide alusel. AS Eesti Viljasalv soetab ja müüb ministeeriumile kuuluvat varu oma nimel ning tema raamatupidamises kajastub võlgnevus Põllumajandusministeeriumile nimetatud summas.

1.7. Riikliku julgeolekureservi varude bilansiline maksumus ei kajasta varude tegelikku maksumust, kuna varusid ei ole hinnatud hea raamatupidamistava nõuete järgi.

1.8. Kuludesse on kandmata 14 561 krooni ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid (AS Noonius 13 016 krooni ja ATA Phare Projekt 1 545 krooni), mis peaksid olema kajastatud bilansikirjel "Ebatõenäoliselt laekuvad lühiajalised nõuded (miinus)" miinusmärgiga.

1.9. Lühiajalise nõudena on kajastamata 2001. a osa pikaajalisest nõudest Rapla Viljasalv AS vastu 180 035 krooni ja AS Tori Hobune vastu 10 000 krooni.

1.10. Bilansikirjel "Mitmesugused lühiajalised nõuded" on kajastamata Genfis renditud korteri garantiitasu (üüripant) 55 396 krooni, mille võrra on suurendatud rendikulusid.

1.11. Bilansikirjel "Mitmesugused lühiajalised nõuded" on kajastatud laekumata tervikvarade rendiarved summas 198 334 krooni. Oleme arvamusel, et see summa tuleb kajastada bilansikirjel "Laekumata renditulud".

1.12. Sissenõudmiseks esitatud viivised summas 51 210 krooni, mis on näidatud bilansikirjel "Laekumata intressitulud", tuleb kajastada bilansikirjel "Mitmesugused lühiajalised nõuded".

1.13. Aruandeaasta kuludesse on maksmise järgi ehk kassapõhiselt kantud järgmise aasta eest ettemakstud rendid, sõiduki- ja isikukindlustused ning ajakirjanduse tellimused järgnevalt:

- Põllumajandusministeeriumi välisesindajate korterite rent 67 162 krooni;
- sõidukikindlustuskulud 10 493 krooni;
- isikukindlustuskulud 8 392 krooni;
- ajakirjanduse tellimused 79 177 krooni.

Tekkepõhisest arvestusprintsiibist lähtuvalt on aruandeaasta kulud tulemiaruandes näidatud 165 224 krooni võrra suuremana ja bilansis on kajastamata ettemakstud tulevaste perioodide kulud.

1.14. Bilansikirjel "Ettemakstud maksud" on kajastatud enammakse Maksuametile 76 880 krooni. Kuna tegemist on ekslikult üle kantud summaga, siis ei saa seda sisuliselt kvalifitseerida maksuseaduste alusel tasumisele kuuluvate maksude ettemaksuna. Leiame, et see summa tuleb kajastada bilansikirjel "Mitmesugused lühiajalised nõuded".

1.15. Bilansikirjel "Ettemaksed hankijatele" on kajastamata MTÜ-le Maaturism üle kantud lepingujärgsed ettemaksud 160 000 krooni, mis on kantud aruandeaasta kuludesse.

1.16. Arvutitarkvara on arvestatud materiaalse põhivarana kokku summas 189 861 krooni, sealhulgas:

- Tarkvara *Vineyard* I osa 25 990 krooni;
- *Vineyard* uuendused 42 915 krooni;
- *Novell Netware* 4 uuendus 56 900 krooni;
- Tulemüüri programm 24 377 krooni;
- *Win NT* servervõrgule 13 230 krooni;
- Tarkvara *Mapinfo Professional* 26 449 krooni.

1.17. Immateriaalse põhivarana ei kajastu kuludesse kantud kasutuselolev raamatupidamisprogramm SAF maksumusega 57 584 krooni.

1.18. AS Eesti Viljasalv detsembri hoiukulude kreeditarve (25.01.2001 nr 210051) tekkepõhise mittekirjendamise tõttu raamatupidamisregistrites on majanduskulud näidatud suuremana 426 454 krooni võrra.

1.19. Ministeerium on teinud tasaarvelduslepinguid rentnikega summades, mis ületavad mitmekordselt aastase arvestusliku renditulu, järgmiselt:

Rentnik	Aastane rendisumma koos käibemaksuga	Tasaarveldus	Kohustus
AS Maaleht	240 720	917 724	677 004
Põllumajandus-Kaubanduskoda	118 000	404 230	286 230
AS Eesti Seeme	59 000	92 072	33 072
Tartu Talunike Liit	14 160	28 522	14 362
OÜ Javi Teenus	35 400	80 238	44 838
OÜ Maaelu Arengu Instituut	59 000	37 000	-22 000
Kokku	**526 280**	**1 559 786**	**1 033 506**

1.19.1. Tasaarveldustega on ministeerium võtnud endale lühi- ja pikaajalisi kohustusi, mis on bilansis kajastamata arvestuslikus summas 1 033 506 krooni.

1.19.2. Rentnike kasutuses olevale põhivarale tehtud parendused on raamatupidamises kajastamata, mistõttu ministeeriumi tulud ja põhivara on näidatud 526 280 krooni võrra väiksemana. Tegemist on tulude ja kulude vaheliste netoarvestustega, mis on vastuolus hea raamatupidamistavaga.

1.19.3. OÜ-ga Javi Teenus on 2000. aastal tehtud tasaarveldus rentniku esitatud arvete alusel, mis on välja kirjutatud 1998. aastal AS-le ETTC summas 80 238 krooni. Oleme seisukohal, et teisele juriidilisele isikule välja kirjutatud aruandeperioodieelsete arvete alusel tasaarveldamine on vastuolus raamatupidamisseadusega[3].

1.19.4. OÜ-ga Maaelu Arengu Instituut on tasaarveldatud kuni septembrini 2000. Tulles vastu instituudi sellekohasele palvele, ei ole ülejäänud ajavahemiku kohta arveid esitatud. See on vastuolus raamatupidamisseaduse nõudega kirjendada sündmusi nende toimumise hetkel või vahetult pärast seda.

Ettepanekud

1. Täiendada raamatupidamise sise-eeskirju vastavalt punktis 1.1 esitatud tähelepanekutele.
2. Kuna 2000. a raamatupidamise aastaaruannet ei ole võimalik enam muuta, teha paranduskanded 2001. a raamatupidamise aastaaruande algsaldodesse punktides 1.2 kuni 1.19 esitatud tähelepanekute kohaselt.

[3] Raamatupidamise seadus, § 5 p 1 ja 3.

II MAJANDUSTEHINGUTE ÕIGUSPÄRASUSE KONTROLL

Auditi käigus kontrollisime väljavõtteliselt majandustehingute vastavust olulisematele seadustele ja õigusaktidele, mille nimekiri on esitatud käesoleva akti lisas. Nimekirjas märgitud seaduste puhul lähtusime kontrolliperioodil (01.01.2000. a kuni 31.12.2000. a) kehtinud redaktsioonidest. Üldhinnangut andmata toome välja auditi käigus tehtud olulisemad tähelepanekud vastuolude kohta seaduslikkuse ja reeglipärasuse järgimisel ministeeriumi majandustegevuses.

Riigihangete seadus

2.1. Riigikassa andmete põhjal kontrollisime neid hankijatele tehtud väljamakseid, mis ületavad riigihanke seaduses toodud piirmäärasid[4]. Leidsime, et riigihanget teostamata on aasta jooksul soetatud kaupu või ostetud teenuseid järgmistelt hankijatelt:

- Riigihanget korraldamata on makstud OÜ-le Miku-Manni ministeeriumi hoone haldamise eest 872 242 krooni.
- Reisiteenuste eest on makstud riigihanget korraldamata 1 180 377 krooni, sealjuures AS-le Hermann Reisid 690 931 krooni ja AS-le Mainor Meelis 288 312 krooni.
- AS-le Eesti Konjunktuuriinstituut on tasutud turu- ja muude uuringute eest riigihanget korraldamata 595 220 krooni

Oleme arvamusel, et nimetatud hangete puhul oleks enne kauba või teenuse ostmist tulnud kaaluda riigihankekonkursi läbiviimist. Põllumajandusministeeriumi põhimääruse § 13 punkt 13 sätestab, et riigihankeid teostab kantsler, kuid ei määratle, kes vastutab riigihangete läbiviimise eest.

Riigieelarveseadus

2.2. Ministeeriumi krediitkaartidega on tehtud dokumentaalselt tõestamata makseid, mida tuleb käsitleda lühiajalise laenuna ja rahaliste vahendite mittesihipärase kasutamisena. Kuigi summad on hiljem krediitkaartide kasutajatelt sisse nõutud (näiteks Eurocard nr 1120067362 kasutajalt oli aasta jooksul kinni peetud 12 553 krooni), on taoline tegevus vastuolus riigieelarve seadusega[5], mis keelab riiklike assigneeringute kasutamise laenu andmiseks.

Riigivaraseadus

2.3. OÜ-le Miku–Manni on antud tasuta kasutada ministeeriumi omanduses olevat vara (köögisisustus), mis ei ole vajalik ministeeriumi põhikirjaliste ülesannete täitmiseks, 196 868 krooni väärtuses.

2.4. MTÜ Eesti Maaturism on aruandeperioodil tasuta kasutanud ministeeriumi omanduses olevat vara soetusmaksumusega 336 752 krooni, sh põhivara:

- 2 arvutit *Microlink Christmas* 36 776 krooni;
- *IBM* sülearvuti 21 559 krooni;
- arvuti *Microlink Cosmix* 24 059 krooni;
- arvuti *Microlink Cosmix* 24 060 krooni;
- koopiamasin *Olivetti* 32 500 krooni.

Lepingus põhjendatakse vara tasuta kasutada andmist heategevusega, mis ei ole ministeeriumi põhimääruse kohane tegevus ja on vastuolus riigieelarve seadusega[6]. Leping on sõlmitud 31. oktoobril 2000, kuid nagu Riigikontrolli vaatleja tuvastas inventuuris osalemise käigus, kasutas ühing seda vara juba varem.

[4]Riigihangete seadus § 4.
[5]Riigieelarve seadus, § 29 lg 3.
[6] Riigieelarve seadus, § 29 lg 3.

2.5. Vastuolus riigivara kasutusse andmise korraga[7] on tehtud rentnikega tasaarveldusi kulude puhul, mis ei ole kvalifitseeritavad põhivara parenduskuludena. Vastavalt raamatupidamise seadusele loetakse põhivara parenduskuludeks kulud, mis oluliselt pikendavad vara kasulikku tööiga, suurendavad tootmispotentsiaali, tõstavad toodangu kvaliteeti või vähendavad tootmiskulusid[8]. Rahandusministri aastaaruande koostamise juhend märgib selliste kulutustena ära ehitiste juurde- või ümberehituse kulud[9]. Meile esitatud dokumentide põhjal on tasaarveldused tehtud suures osas kulutustega, mis oluliselt vara kasulikku tööiga ei pikenda ega ole ka juurde- või ümberehitused. Näiteks:

- AS Maaleht – laoruumi lisatööd 12 711 krooni eest (OÜ Digipark arve 0800/20), lisatööd Eesti Aiandusliidule väljarenditud ruumides 55 668 krooni eest (OÜ Digipark arve 0700/14), elektritööd II korrusel 29 057 krooni eest, kusjuures parendusteks on arvatud ka valgustid ja lambipirnid (OÜ Digipark arve 0100/8);
- OÜ Maaelu Arengu Instituut – lammutustööd, tasanduskihi valamine, seinte ettevalmistustööd, akende puhastamine värvist ja prahi koristamine 25 424 krooni eest (T&M Ehitus akt nr 10);
- Põllumajandus-Kaubanduskoda – torustiku läbipesemine, elektrikaabli vahetus, trepikoja remont, elektrikaabli remont ning trepi ja varikatuse remont kokku 205 989 krooni eest;
- Tartu Talunike Liit – remonditööd 28 522 krooni eest.

Tasaarveldusprotokollidele, millega ministeerium võttis endale üle miljoni krooni kohustusi, on alla kirjutanud riigivara haldamise büroo juhataja Helje Veer. Oleme arvamusel, et see on vastuolus ministeeriumi põhimäärusega, mille kohaselt ministeeriumi valitsemisel oleva riigivaraga seotud küsimusi[10] otsustab minister (ja kantsler ministri poolt antud volituste piirides).

Riigi osalemine eraõiguslikes juriidilistes isikutes

2.6. Ministeeriumi omanduses on AS Desintegraator aktsiad summas, mis ei moodusta 10% aktsiakapitalist, kuigi riik ei tohi omada äriühingu aktsiaid väiksema osalusega kui 10%[11].

2.7. Auditi käigus ei esitatud meile ülevaadet riigi osalusega äriühingute tegevuse kohta[12], mille põllumajandusminister peab Rahandusministeeriumile esitama vahetult peale äriühingute majandusaasta lõppu. Samuti ei esitatud riigi osalusega äriühingute nõukogusse kuuluvate isikute ülevaateid äriühingute finantsmajanduslikust olukorrast, nõukogu tegevusest ega nende endi tegevusest nõukogu liikmena[13].

Põllumajandusministeeriumi esindajad äriühingutes:

Äriühing	Ministeeriumi esindaja
AS Eesti Viljasalv	Ene Maadvere
AS Eesti Seeme	Indrek Grustam, Hele-Mai Täht
AS Tartu Agro	Marika Kongas

[7] VV määrus nr 285 1.augustist 1995, "Riigivara kasutusse andmise korra kinnitamine".
[8] Raamatupidamise seadus, § 29 p 5.
[9] Rahandusministri määrus 30. novembrist 2000 nr 100, § 21 p 6.
[10] Põllumajandusministeeriumi põhimäärus § 10 p 16 ja § 13 p 13.
[11] Riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seadus § 12 lg 1 ja § 2 p 5.
[12] Riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seadus § 7 lg 7.
[13] Riigi esindaja kohustuste täitmise kord äriühingu ja sihtasutuse nõukogus. Vabariigi Valitsuse 8. juuni 1999 määrus nr 179 punkt 4.6.

III RAAMATUPIDAMISARVESTUSE KONTROLLIKESKKOND

Aruandeperioodi jooksul ei olnud ministeeriumis loodud toimivat sisekontrollisüsteemi, mis annaks juhtkonnale kindlustunde seatud eesmärkide saavutamise ja ootamatuste vältimise suhtes. Aastaruande auditeerimisel ministeeriumi siseauditile toetuda ei saa.

3.1. Sisekontrolli osakond loodi ministeeriumis 11.12.2000 varasema revisjoniosakonna baasil. Osakonda juhib Kristiina Veer, kes allub kantslerile.

3.2. Auditi käigus tutvusime ministeeriumi siseauditi ülesehituse töö põhimõtetega. Kuna veel ei olnud koostatud siseauditi strateegilist plaani ja kokku olid võtmata esimese kontrolliülesande tulemused, ei saa me avaldada arvamust selle tõhususe, mahu ega kvaliteedi kohta. Koostatud oli osakonna tööplaan 2001. aastaks.

3.3. Kontrolli plaani ja suuliste selgituste põhjal selgus, et ei aruandeperioodil ega 2001. aastal ei ole kavas auditeerida ministeeriumi ega ka haldusala raamatupidamise aastaaruandeid. Samuti puudub osakonna töötajatel finantsauditialane väljaõpe. Kavandatakse kontrollida üksikuid arvestuslõike ja tehinguid.

3.4. Ministeeriumis ei ole välja töötatud protseduure, mis tagaksid riikliku toiduainete julgeolekuvaru reservi ja selles toimuvate muutuste õige kajastamise ministeeriumi raamatupidamises.

3.5. Sisekontrolli osakonna töötajad osalesid 2000. aastal nõuete ja kohustuste inventuuris, allkirjastades ka vastavad aruanded. Küsitluse käigus selgus, et sisulist inventuuri läbi ei viidud (st ei võrreldud aruandeid algdokumentide ja saldokinnitustega) ning kontrollimist ei dokumenteeritud. Meie auditi käigus selgus, et nõuetena oli näidatud summasid, mis tegelikult olid juba laekunud (vt punkt 1.4).

3.6. Sisekontrolli osakonna juhataja Kristiina Veer töötas aruandeperioodil ka Maailmapanga põllumajandusprojekti arvestusspetsialistina, mis on vastuolus siseauditi hea tavaga[14]. Auditi toimumise ajal tal nimetatud lisakohustust ei olnud.

3.7. Auditi käigus selgus, et kuigi möödunud aruandeperioodi kohta välja toodud vead olid parandatud, esinesid sarnased vead (näiteks varude arvestus, lepingujärgsete viiviste sissenõudmine, mitmed periodiseerimis- ja klassifitseerimisvead) ka aruandeperioodi aastaaruandes, mis viitab asutusesisese sisekontrollisüsteemi puudustele.

3.8. Ministeerium ei ole rakendanud kõiki lepingutes ettenähtud sanktsioone lepingupartnerite suhtes viiviste sissenõudmisel (näiteks AS Riigiressursside Keskus, vt punkt 1.5) ja lepingujärgsete kohustuste täitmisel (näiteks OÜ Miku-Manni hooldustööde puhul, vt punkt 2.1).

3.9. Ministeeriumisisene kontrollisüsteem ei taga seadustele vastavust sellistes valdkondades nagu riigihangete korraldus (vt p 2.1), omatulude arvestus (vt p 2.2 ja 2.4), pikaajaliste finantsinvesteeringute juhtimine (vt p 2.6 – 2.7) ja tasaarveldused rentnikega põhivaradele tehtud parenduste osas (vt p 2.5).

Tarmo Leheste
Auditi juht
Finantsauditi osakond

[14] Siseauditi hea tava. Juhendmaterjal avaliku sektori audiitoritele, ptk 3.

Akti ühe eksemplari vastu võtnud 30. mai .....2001. a.

Oma seisukohad ja märkused esitame Riigikontrollile hiljemalt .....2001. a.

Ivari Padar
Minister

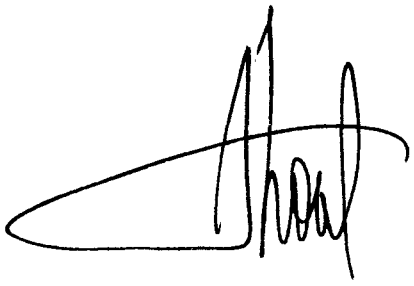

Ants Noot
Kantsler

LISA

Nimekiri seadustest ja õigusaktidest, millele vastavust auditi käigus kontrolliti.

1. Raamatupidamine:
   - raamatupidamise seadus;
   - eelarveliste asutuste raamatupidamise korraldamise eeskirjad;
   - rahandusministri 30.11.2000. a määrus nr 100 "2000. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".

2. Riigieelarve:
   - riigieelarve baasseadus;
   - seadus "2000. aasta riigieelarve";
   - rahandusministri 31.01.2000. a määrus nr 12 "Majandustegevusest laekuvate tulude riigieelarvesse kandmine ja kasutamine".

3. Riigivara, sh:
   - riigivaraseadus;
   - riigivara eraõiguslikule isikule üleandmise kord;
   - riigivara võõrandamise kord;
   - riigivara kasutusse andmise kord;
   - riigivara kõlbmatuks tunnistamise, mahakandmise ja hävitamise kord.

4. Riigihangete seadus.

5. Maksuseadused, sh:
   - tulumaksuseadus;
   - käibemaksuseadus;
   - sotsiaalmaksu seadus.

6. Personal, sh:
   - avaliku teenistuse seadus;
   - riigiteenistujate ametinimetuste ja palgaastmestiku seadus;
   - riigiteenistujate töötasustamine 2000. aastal;
   - Riigikogu ja Vabariigi Presidendi poolt nimetatavate riigiametnike ametipalkade seadus;
   - isikliku sõiduauto teenistus-, töö- ja ametilähetusteks kasutamise kulude hüvitise maksmise tingimused ja hüvitise piirmäär;
   - töölähetuse kulude hüvitise ja päevaraha määrad ning nende maksmise tingimused ja kord.

7. Riigi osalemine eraõiguslikes juriidilistes isikutes:
   - riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seadus;
   - riigi esindaja kohustuste täitmise kord äriühingu ja sihtasutuse nõukogus;
   - riigi äriühingute ja ka äriühingute, kus riigil on enamusotsustusõigus või otsustusõigus, dividendimäära kinnitamine.

PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Riigikontroll
Kaie Karniol
Peakontrolör

Teie 28.05. 2001 nr 11-13/1717

Meie 30 . 07. 2001 nr 7-6-1/1655

Põllumajandusministeeriumi 2000. aasta raamatupidamise aastaaruande audit

Lugupeetud proua Kaie Karniol

Vastuseks Teie kirjale, esitame seisukohad auditi aruande järgnevatele punktidele:

1.1 Põllumajandusministeeriumi hallata olev riikliku toiduainete julgeolekuvarude reservi arvestus toimus 2000. a toiduteravilja julgeolekuvarude osas AS-i Eesti Viljasalv ja Põllumajandusministeeriumi vahel 18. veebruaril 1999. a sõlmitud "Toiduteravilja julgeolekuvaru hoiuleping" nr 1 alusel ning julgeolekuvaru koosseisus olevate toiduainete osas AS-i Riigiressursside Keskuse ja Põllumajandusministeeriumi vahel sõlmitud "Julgeolekuvaru hoiuleping" nr 2 alusel. Sõlmitud lepingud ei kohustanud AS-i Eesti Viljasalv ning AS-i Riigiressursside Keskus esitama ostu-müügidokumente ning sõlmitud lepinguid põllumajandusministeeriumi raamatupidamisele. Esitatav julgeolekuvaru aruanne toiduteravilja ning toiduainete osas ei olnud koostatud raamatupidamisliku dokumendina ega võimaldanud kajastada teostatud tehinguid õigeaegselt ning õiglaselt vastavuses raamatupidamise seadusega ja hea tava nõuetega. Põllumajandusministeeriumi raamatupidamisel puudus ülevaade julgeolekuvaru materiaalsetest ja rahalistest vahenditest ja sellest tulenevalt kajastati julgeolekuvaru uuendamistegevuse tulemusi ebatäpselt. Riigikontrolli 1999. a auditis toodud ettepanekuid arvestades koostati 2000. a julgeolekuvaru reservi arvestamiseks komisjoni-hoiulepingud ning 23. märtsil 2001. a allkirjastati AS-iga Eesti Viljasalv "Komisjoni-hoiuleping" nr 1 ning 02. juulil 2001. a AS-iga Riigiressursside Keskus "Komisjoni-hoiuleping" nr 2. Nimetatud lepingud tagavad toiduainete julgeolekuvarude reservi materiaalsete ja rahaliste vahendite õiglase kajastamise põllumajandusministeeriumi raamatupidamises. Vastavalt on täiendatud põllumajandusministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjad.
2001. a uuendatud põllumajandusministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjades on täpsustatud materiaalsetele põhivaradele tehtud parenduste arvelevõtmise aluste arvestust. Samuti Riigikontrolli 1999. a ja 2000. a audititest tulenevatest

RM 018868

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 30.07.2001 Reg nr 2421/11-12/11-13/1717

Lai 39/41
15056 TALLINN

Telefon 625 6107
Faks 625 6200

Reg nr 70000734
E-mail pm@agri.ee

arvamustest on ümberkorraldamisel rentnike rendi ja tehtud parenduste tasaarveldamise süsteem.
Tasuta saadava ja üleantava põhivara arvestuse ning finantspõhivara arvestuse kord on lisatud põllumajandusministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjadesse.
Põllumajandusministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjadesse oleme lisanud omatulude arvestuse korra, momendil toimub põllumajandusministeeriumi ja tema rentnike vahel kulude tasaarveldus.
Põllumajandusministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirju on täiustatud ka hoone haldus- ja kommunaalkulude jaotamise aluste korra kirjeldamisega ministeeriumi ja tema rentnike vahel.
Inventuuride läbiviimise kajastamise korda raamatupidamise sise-eeskirjades oleme uuendanud - täpsustanud oleme tulemuste vormistamise protseduuri, lisanud inventuuri tulemuste ja raamatupidamise andmete võrdlemise protseduuri korralduse.
Krediitkaartidega tehtavate tehingute kajastamise protseduuri kord on lisatud põllumajandusministeeriumi raamatupidamise sise-eeskirjadesse.

Põllumajandusministeeriumi raamatupidamisbüroo tööplaanis oli koostada 2001. aastal uued raamatupidamise sise-eeskirjad, mis kajastaksid kõiki ministeeriumis tehtavaid raamatupidamislikke tehinguid vastavalt kehtivatele seadustele ja määrustele, kuid arvestades tulevaid seaduste muudatusi on otstarbekas teha 1999. aastal kinnitatud raamatupidamise sise-eeskirjades täpsustusi ja täiendusi. Kooskõlastuse protseduuri lõppedes saab põllumajandusministeerium raamatupidamise uuendatud sise-eeskirjad 2001. aasta neljandas kvartalis.

1.2 Ministeeriumi käiberaamatu saldo ja Hansapanga saldo kinnituse erinevus summas 3192 krooni tulenes panga viivistest, mis tekkisid krediitkaardi maksepäeva (10 kuupäev) ja ministeeriumi kulude hüvitamise aja (20-23 kuupäev) vahena. 2000. aasta bilansis mittearvestatud viivised on viidud sisse 2001. aasta raamatupidamisarvestusse ja viivised summas 1947 krooni 95 senti on tasutud, pikaajalist koostööd arvesse võttes tagastas Hansapank viivistest 1244 krooni ja 05 senti põllumajandusministeeriumile.

1.3 Tehingud Riigikassa kontsernikonto koosseisus oleval arvelduskontol kajastavad põhiliselt põllumajandusministeeriumi haldusala asutuste põhivara müügist laekunud rahalisi vahendeid, mis balansseeritakse päeva lõpuks, see tähendab, et konto jääk päeva lõpuks on "0". Sisuliselt on see Riigikassa konto, mille tehinguid põllumajandusministeerium vastuolus kehtiva raamatupidamisseadusega ei kajastanud tehingu toimumise momendil oma raamatupidamises.

1.4 OÜ Fartel poolt põhivara järelmaksu summa 24 112 krooni laekus põllumajandusministeeriumi Riigikassa kontserikontole 2000. aasta lõpus pärast mitmeid meeldetuletusi suure hilinemisega, mis tähendab, et Riigikassa enam jooksva aasta tehinguid ei teostanud.

1.5 AS-i Riigiressursside Keskuse ja Põllumajandusministeeriumi vahel oli sõlmitud 01. oktoobril 1998. aastal "Julgeolekuvaru hoiuleping" nr 2. Selle lepingu alusel ei olnud AS-il Riigiressursside Keskus kohustust esitada ostu-müüdi dokumente, sõlmitud lepinguid ega maksedokumente põllumajandusministeeriumile. Põllumajandusministeeriumi bilansis olevat toiduainete julgeolekuvaru käsitles aktsiaselts enda varana ning ministeeriumile esitati iga kuu aruanne, mis fikseeris

LL 005671

toiduainete julgeolekuvaru bilansilist maksumust. Antud aruanne ei kajastanud julgeolekuvarude uuendamisega seotud kulusid ega saadud tulusid. Sellest tulenevalt ei olnud võimalik kajastada müüdud julgeolekuvarude eest laekunud tulusid ega arvestada viiviseid.
02. juulil 2001. aasta allkirjastati AS-i Riigiressursside Keskuse ja Põllumajandusministeeriumi vaheline "Komisjoni- ja hoiuleping" nr 2 , mille tulemusena korrastub toiduainete riigireservi julgeolekuvaru raamatupidamislik arvestus põllumajandusministeeriumis.

1.6 AS-i Eesti Viljasalv ja Põllumajandusministeeriumi vahel sõlmitud "Hoiulepingu" nr 1 alusel ei olnud AS Eesti Viljasalv kohustatud esitama ostu-müügi dokumente, lepinguid ega maksedokumente põllumajandusministeeriumile. Kuna AS Eesti Viljasalv tõlgendas kehtivaid seadusi ebatäpselt, käsitledes põllumajandus-ministeerimi bilansilist vara enda varana, siis esitatav igakuine toiduteravilja julgeolekuvaru aruanne kajastas ainult toiduteravilja bilansilist maksumust. Samuti ei võimaldanud hoiuleping nr 1 fikseerida ajamomenti, millest alates oleks olnud võimalik nõuda uuendamisest järele jäänud rahaliste vahendite kandmist ministeeriumi arvele. Tulenevalt eeltoodust põllumajandusministeerium ei omanud andmeid, mida kajastada bilansis. 23. märtsil 2001. aasta allkirjastati AS-i Eesti Viljasalv ja Põllumajandusministeeriumi vahel "Komisjoni- ja Hoiuleping" nr 1 , mille tulemusena on korrastunud toiduteravilja julgeolekureservi raamatupidamislik arvestus.

1.7 Riikliku julgeolekureservi varud on kajastatud AS-i Eesti Viljasalv ja AS-i Riigiressursside Keskuse poolt esitatud aruannete põhjal. Nende aruannete põhjal ei olnud ministeeriumil võimalik kajastada varude tegelikku maksumust.

1.8 Nõue AS-i Nooniuse vastu summas 13 016 krooni kajastus bilansikirjel "Ebatõenäoliselt laekuvad summad" , kuna oli AS-i Noonius lubadus likvideerida võlgnevus 2000. aastal. AS Noonius võlgnevust ei likvideerinud ja ministeerium jätkab läbirääkimisi võlgnevuse likvideerimiseks. ATA Phare Projekti võlgnevus summas 1 545 krooni samuti ei laekunud 2000. aastal. ATA Phare Projekt on likvideerunud ja nõue kantakse summas 1 545 krooni kuludesse.

1.9 2000. aasta bilansi koostamisel jäi lühiajalise nõudena kajastamata 2001. aasta osa pikaajalisest nõudest AS-i Rapla Viljasalv vastu summas 180 035 krooni ja OÜ Tori Hobusekasvatus vastu summas 10 000 krooni. Parandused on tehtud ja pikaajaliste nõuete alt on kantud kirjele "Pikaajaliste nõuete lühiajaline osa" 2001. aastal tasumisele kuuluv osa.

1.10 Genfis renditud korteri garantiipant summas 55 396 krooni on kantud kuludesse, kuna käsitlesime antud kulu mitte tulevaste perioodide ettemaksena, vaid garantiipandina, mis tõestab meie maksevõimet praegu ja tulevikus. Käsitledes mõistet "garantiipant" renditasu ettemaksena, peab summat 55 396 krooni kajastama bilansikirjel "Mitmesugused lühiajalised nõuded".

1.11 Bilansikirjel "Mitmesugused lühiajalised nõuded" on kajastatud tervikvarade rendiarved summas 198 334 krooni. Nimetatud rendiarved on tasutud 2001. aastal.

1.12 Sissenõudmiseks esitatud viivised summas 51 210 krooni , mis oli kajastatud bilansikirjel "Laekumata intressitulud" , paranduskande tulemusena kajastame bilansikirjel "Mitmesugused lühiajalised nõuded".

1.13 Eelolevate perioodide kulude arvestamine kassapõhiselt kuludesse on olnud viga, millest oleme aru saanud ja mida me püüame edaspidi mitte korrata.

1.14 Bilansikirjel "Ettemakstud maksud" summas 76 880 krooni on kajastatud konkreetse tuluosa ülekanne eelarve ossa 014 ptk. 3001, mis vastab põhivara müügist saadud vahendite ülekandmise projektile ning mida arvestame selle projekti ettemakseks.

1.15 MTÜ-le Maaturism on üle kantud 60 000 krooni arve 263 alusel lepingu nr 439 punktis 1 teostatud tööde eest ja 100 000 krooni arve 265 alusel lepingu nr. 440 punktis 1 teostatud tööde eest.

1.16 Arvutitarkvara summas 189 861 krooni on arvestatud materiaalse põhivarana. Immateriaalse põhivarana käsitleme tarkvara, millele meil on edasimüügi õigus. Nimetatud tarkvara edasimüügi õigust meile ei ole.

1.17 Kajastatud raamatupidamisprogrammi kogumaksumuse summast 57 584 krooni hõlmab raamatupidamisprogramm SAF ainult 33 984 krooni ja on mõeldud kümnele kasutajale ning seega ühiku maksumus on 3398 krooni, ka ei ole raamatupidamisprogramm SAF riistvara lahutamatu osa. Ülejäänud osa kajastatud kogumaksumusest on teenuse maksumus summas 23 600 krooni, mis maksti juurutamise lepingu alusel (100 tundi, 4 tundi päevas 20 päeva vältel, tunni maksumus 236 krooni) ja ei kuulu arvestamisele põhivara koosseisus.

1.18 Detsembrikuu hoiukulud summas 426 454 krooni tasuti vastavalt AS-i Eesti Viljasalv poolt esitatud arvele 2000. a riigieelarve vahenditest. AS Eesti Viljasalv esitas nimetatud summale kreeditarve, mille rahalised vahendid laekusid Põllumajandusministeeriumi arveldusarvele 12. veebruaril 2001. a ja riigieel-arvesse tagastati hoiukulud summas 426 454 krooni 14. veebruaril 2001. a. Selleks ajaks oli Põllumajandusministeeriumil 2000. aasta aastaaruanne koostatud.

1.19 Käibemaksukohuslase jaoks on investeeringute ja rentide summad tulusummad vastava projekti alt ilma käibemaksuta, esitame alljärgnevas tabelis toodud rentide tasaarvelduse vastavalt tulu ja kulu kontodele kandmisele kuuluvate summadena.

Tasaarvelduste tabel

	01.01.00	Taotlus	Kalkulat	Dokumen	31.12.00	Rent	peat	Kuu rent
Põllumajand	242567,8	100000		0	142567,8	0	01.01.99	100000
Maaleht AS	92253,31	204000	777733	777733	665986,31	0	01.01.99	19200
Maaelu Are	0	50000		37000	-13000	0	01.07.98	50000
Javi AS	35661,85	30000		0	5661,85	0	01.09.98	30000
Eesti Seem	-5245,35	50000	78026,4	78026,36	22781,01	0	24.04.98	50000
Tartu Põllu	0	12000		25191	13191	0	01.01.00	12000
Kokku	**365237,6**	**446000**	**855759**	**917950,4**	**837187,97**	**0**		

Summad on toodud käibemaksuta.

LL 005673

- Alates 01.03.2000. a on AS Maaleht rent 19 000 krooni kuus, st. 228 000 krooni aastas.
- Põllumajandus-Kaubanduskoja tasaarveldus oli pikaajaline investeering algusega 1999. a ja jätkub veel 2002. a keskpaigani. Tööde alla kuulub täielikult amortiseerunud torustiku vahetus koos uue torustiku esmase läbipesuga, trepi ja varikatuste uuendamine ja täielik elektrisüsteemi vahetus.
- Väga suuri investeeringuid on teinud ka AS Maaleht, kes on vahetanud põrandakatteks olnud reliini laminaatparketi vastu, kogu majas vahetanud valgustid kvaliteetsemate vastu, vahetanud seinad, täispuituksed ja pannud uue elektrisüsteemi. AS-il Maaleht jääb investeeringute summa tasaarvelduseks veel ligikaudu 2,5 aastaks.
- OÜ Maaelu Arengu Instituut peab esitama projektdokumendid 01.juuliks 2001.a , olemas on arve 1003 projektdokumentatsiooni koostamise kohta.
- OÜ Javi Teenus on lasknud parenduse teha allrentniku poolt, kellega on sõlmitud leping parendustööde teostamiseks allrendi arvel. 2000.a lõpuks oli tasaarveldamata veel parenduste summa 5661,85 krooni ja hoone on müüdud 2001.a märtsis.
- AS Eesti Seeme on teostanud parendusi 22781,01 krooni rohkem kui on olnud 2000. a sissenõutava rendi summa. Käesolevaks momendiks on summad juba tasakaalus.
- Tartu Talunike Liit on korrastanud tualettruume ja trepikoda. Tööd on teostatud FIE Harri Ilvese poolt tööettevõtulepingute alusel, kusjuures lepingus on punkt, mille alusel tellija on kohustatud töö teostaja varustama vastavate materjalidega. Teostatud tööde mahus summas 25190,99 krooni on tehtud uus trepp, vahetatud põrandakatted, monteeritud trellid, paigaldatud uued uksed, vahetatud seinad ,vahetatud sanitaartehnika.

2.1 Ministeeriumi hoone haldaja väljaselgitamiseks riigihanke konkurssi ei korraldatud, küll aga võeti hinna pakkumised erinevatelt firmadelt. Esitatud hinnapakkumistest valiti välja eelarvelisele asutusele kõige sobilikum variant ja selleks osutus OÜ Miku - Manni hinnapakkumine. 2000. a OÜ-le Miku- Manni makstud ministeeriumi hoone haldamine summas 872 242 krooni sisaldab korrashoiu teenust summas 557 271 krooni (ESS Puhastustööde AS hinnapakkumise vastuvõtmisel oleks teenuse maksumus olnud 898 709 krooni), valveteenust summas 186 180 krooni (ESS Puhastustööde AS hinnapakkumine 594 720 krooni), aknapesuteenust summas 427 364 krooni.
Samuti ei ole riigihanke konkurssi korraldatud reisiteenuste ostmiseks. Ministeeriumil on reisi teenuste osutajaks pikaajaline partner AS Herman Reisid. Vastavalt riigihanke seadusele peab ministeerium otstarbekaks korraldada reisiteenuste ostmiseks riigihankekonkurss.
AS-ilt Eesti Konjuktuuriinstituudilt Põllumajandusministeerium ostab küsitlusi ja vaatlusi, mis puudutavad kodumaiste kaupade osakaalu ja sortimenti meie kauplustes; analüüse, kommentaare ja prognoose sisaldavaid sise- ja välisturuülevaateid liha, piima ning teravilja ja õlikultuuride kohta; ostab koostatud valimeid põllumajandussaadusi tootvate, töötlevate ja säilitavate ning hulgimüügiga tegelevate ettevõtete kohta. AS Eesti Konjuktuuriinstituut omab oma koolitatud korrespondentide võrku Eesti, samuti kolmes Balti riigi ja Helsingi ning Sankt -Peterburi jaevõrgus.AS Eesti Konjuktuuriinstituut on pikaajaline koostööpartner FAO-ga MIS (Market Information System) temaatika osa, toimib IMD (International Market Data Exchange) projekti raames info kogumine ja vahetus ZMP-ga (Zentrale Market- und Preisberichtstelle). AS Eesti Konjuktuuriinstituut omab pikaajalist järjepidevat andmebaasi, tema turuuuringud on usaldusväärsed, aksepteeritud ja tunnustatud välisriikides – iganädalases ZMP-hinnainfos nimetuse ESTLAND all on

LL 005074

AS-i Eesti Konjuktuuriinstituudi poolt edastatud analüütiline informatiivne materjal. Põllumajandusministeerium tasus AS-ile Eesti Konjuktuuriinstituut tehtud turuuuringute eest vastavalt sõlmitud tööettevõtulepingutele summas 595 220 krooni, üksik lepingute maksumus varieerus hinnaskaalas 12 000 – 50 000 krooni.

2.2 Põllumajandusministeerium omas nelja krediitkaarti, mille kasutamine on ettenähtud sise- ja välislähetustes tekkivate kulude tasumiseks. Krediitkaardilt tehtud rahaliste kulutuste kohta krediitkaardi omanik esitab raamatupidamisele vastavad kuludokumendid. Juhul kui vastavaid kuludokumente esitada ei ole võimalik (majutus ja sõidupiletid on kadunud), raamatupidamine krediitkaardi omaniku kirjaliku nõusoleku korral teeb tasaarvelduse töötasuga.

2.3. Põllumajandusministeeriumi köögibloki sisustus komplekteeriti 1998. a spetsiaalse arvestusega, et köögiseadmed vastaksid Tervisekaitse Inspektsiooni nõuetele (sanitaarnõuded) ja oleksid sobilikud maja neljanda korruse väikestele (söökla köögiblokk) pindadele. Momendil on leping köögibloki haldamiseks sõlmitud OÜ-ga Miku - Manni, kes söökla hinnakujundamisel lähtub köögisisustuse tasuta kasutamise võimalusest. Ministeerium köögibloki sisustamisel lähtus ka asjaolust, et sööklabloki haldaja vahetumise korral ei toimuks köögiblokis ümberehitustöid, mis häiriksid põllumajandusministeeriumi töötajate töörütmi.

2.4 MTÜ Eesti Maaturism on organisatsioon, kes tegeleb eestimaise keskkonna loomisega, arendamisega, selle reklaamimise ja müümisega. Organisatsiooni meile kõigile silmnähtavaks tulemuseks on maal väljaarendatud ja tegutsevad turismitalud. Kuid sellise tulemuse (turismitalu) saamiseks eelnes aastate pikkune töö – juurdunud põhimõtete (ainult loomakasvatus, piimakarjakasvatus, teraviljakasvatus, kartulikasvatus sobib põllumehele) muutmine ja ajakohastamine, uute ideede sünteesimine. Praegu on MTÜ Eesti Maaturism kujunenud põllumajandusministeeriumi arvestatavaks koostööpartneriks, kes tegeleb eesti maaelanikkonna (eriti eesti äärealade) eripärasusi arvestades kogu infrastruktuuri loomisega ja arendamisega. Eesti Maaturismi hallata on praegu kogu põllumajanduse mittetootmissfääri tegevus. Põllumajandusministeerium, kelle põhitegevuseks ei ole tegelemine maaelanikkonna sotsiaalsete probleemidega, igati toetab Eesti Maaturismi sellealast tegevust. Ministeeriumi bilansis olevate arvutite ja koopiamasina kasutamise kohta sõlmiti lepingud 2001. aastal.

2.5 Vastasime punktiga 1. 19 .

2.6 Põllumajandusministeeriumi valitsemisel on 369 AS-i Desintegraator aktsiat, mis moodustab 2,1 % aktsiate kogu kapitalist. Ministeerium on algatanud aktsiate müügi. Müügi eelnõu on läbinud kooskõlastusringi ning on esitatud Vabariigi Valitsusele müügi otsustamiseks.

2.7 Riigi osalusega äriühingute tegevusaruanded on põllumajandusministeeriumile nende poolt esitatud ja ministeerium on Rahandusministeeriumile nad edastanud. Põllumajandusministeeriumile kuuluvad aruannete eksemplare ei hoiustatud 2000. a raamatupidamises.

3.1-3.9 Sisekontrolliosakond loodi põllumajandusministeeriumis 11. detsembril 2000. a revisjoniosakonna baasil. Osakonda juhib alates moodustamisest Kristina Veer.

LL 005675

Sisekontrolliosakond koosneb kolmest töötajast, kes kõik on saanud finantsauditi alast koolitust. Siseaudiitor Kalju Kirt on läbi viinud finantsauditeid alates 1993. aastast, teiste tööalane kogemus on väiksem.
Kuna sisekontrolliosakonna moodustamine oli Riigikontrolli auditi toimumise ajal alles kujunemisfaasis, siis tõhusat kaasabi ja koostööd oli vast ennatlik oodata.
2001. a sisekontrolliosakond kontrollis 2000. aasta haldusala finantsmajanduslikku tegevust, mis hõlmas ka raamatupidamist. 2001. a arenguplaanis on laiendada finantsmajandusliku tegevuse kontrollküsimustikku.
Sisekontrolliosakonna töötajaid 2000. aastal ei kaasatud töögruppi, kes tegelesid toiduainete riikliku julgeolekuvaru reservi õige kajastamise metoodika väljatöötamisega Põllumajandusministeeriumi raamatupidamisele.
Vastloodud sisekontrolliosakonna töötajad osalesid vaatlejatena Põllumajandusministeeriumi aastainventuurides.
Sisekontrolliosakonna juhatajaks kinnitati Kristina Veer alates 11. detsembrist 2000. a ning sellest kuupäevast alates võib lugeda lõppenuks ka tema tegevus Maailmapanga põllumajandusprojekti arvestusspetsialistina. Käesoleva aasta esimeseks maiks oli lõpuleviidud üleandmise – vastuvõtmise inventuurid uuele arvestusspetsialistile Maailmapanga põllumajandusprojektis.
Sisekontrolliosakonnas väljatöötatud arenguplaanis on väljatöötatud kontrollküsimustik, mis hõlmab ka raamatupidamises esinevate sarnaste vigade analüüsi.
Sisekontrolliosakonnas on kinnitatud arenguplaan, mille nõuete järgimine tagab ministeeriumile tema tegevuse seaduslikkuse.

Põllumajandusministeerium tänab Riigikontrolli koostöö eest ning arvestab oma töö edaspidisel planeerimisel Riigikontrolli poolt esitatud tähelepanekute ja näidustustega.

Lugupidamisega

Ivari Padar
Minister

Lydia Puhm 625 6152

LL 005676

Reg nr 01073886